

VOGELWERK GROEP

HAARLEM:

Dit was de vierde herfst in successie dat leden van de Vogelwerkgroep Haarlem hun dagelijkse trekwaarnemingen aan de kust bij het Bloemendaalse strand verrichtten. Gedurende zes weken, van 22 september tot 4 november, werd er elke morgen gepost van vóór zonsopgang tot acht uur of half negen, soms langer, vooral op de zondagen. In het Haarlems Dagblad verscheen weer elke dag een verslagje van de waarnemingen.

Wij hebben in deze periode weinig storm gehad en slechts enkele buiige dagen met noordenwind. Over het algemeen vlogen deze herfst de vogels vrij hoog. Het waarnemen was dan soms zeer vermoeiend en het was een hele toer om alles bij te houden: de hoog vliegende vogels te ontdekken, te determineren, te tellen en te noteren.

Het mooie weer in september, dat als een verrassing kwam na de slechte zomer, bleek ook op de vogeltrek invloed te hebben. Er moet tijdens deze periode van gunstig weer al een flink deel van de vinken rechtstreeks uit Scandinavië de Noordzee overgevlogen zijn; wij kregen hier in elk geval maar heel kleine aantallen te zien. Ook in Sleswijk-Holstein was toen de vinkentrek miniem. Pas op 29 september kreeg men daar de eerste gestuwde trek, nadat het weer was omgeslagen en de wind van het oosten naar het zuiden tot zuid-westen was gedraaid. Op onze post hadden wij op 30 september voor het eerst vinkentrek, die echter nog zeer matig was, ook de daaropvolgende dagen. Van een goede vinkentrek konden wij pas op 8 oktober spreken. De periode van doortrek is aan onze kust zeer kort geweest. Na 20 oktober zijn er slechts weinig vinken langs gekomen.

De *spreeuwen* verschenen in september al in flink aantal. Op 24 september waren er al 5000 geteld, terwijl dit cijfer vorige jaren ongeveer op 9 oktober werd bereikt. Ook deze soort kwam in korter tijdsbestek langs dan normaal; het einde van de spreeuentrek viel deze herfst zeker 14 dagen vroeger. Terwijl anders

HERFSTTREK 1956

aan de kust bij Haarlem

nog in november grote menigten spreeuwen doortrokken, was dit jaar b.v. 7 november — een dag met gunstig weer — de trek van spreeuwen maar matig. De *graspieper* en de *witte kwikstaart* hielden zich ook aan deze korte trekperiode: graspiepers trokken tot 21 oktober en witte kwikstaarten tot 16 oktober.

Er zijn deze herfst maar weinig dagen geweest met voor de waarnemers zichtbaar goede trek. Het waren er zes, namelijk 22 en 23 september en 3, 8, 10 en 16 oktober. Die dagen was er een zwakke zuidoostelijke wind of er was een zwakke westenwind na zeer ongunstig weer. Er zijn niet minder dan 18 dagen geweest met hoge trek, waarbij soms slechts kleine aantallen vogels genoteerd werden. Vele bleven dan waarschijnlijk onopgemerkt. Het totaal aantal getelde *vinken* is dan ook veel geringer dan vorige jaren. In de jaren 1953 tot 1956 zijn er respectievelijk 28.000, 53.000, 67.000 en 23.000 vinken genoteerd. Een andere factor, die het cijfer hier laag kan houden, is het voorkomen van gunstiger weersomstandigheden in het oosten en zuiden van ons land dan in het noordelijke kustgebied. Vele vogels zullen dan langs de oostkant van het IJsselmeer vliegen en pas ter hoogte van het Westland de Noordzeekust bereiken. Deze situatie kwam b.v. op 21 oktober voor, toen op Goeree een sterke vinkentrek werd geconstateerd, die tot twee uur in de namiddag aanhield. Bij Haarlem was op die dag aan de kust de trek slechts zwak en hield reeds om elf uur op.

Acht oktober blijkt bij de vinken favoriet te zijn. Verleden jaar zowel als dit jaar viel het dagrecord op deze datum; dit jaar werden er op die ochtend aan de kust 10.000 trekkende vinken geteld, terwijl er aan de z.o.-kust van het IJsselmeer eveneens enorme aantallen vinken trokken.

Het viel ons dit jaar op, dat in het begin van de vinkentrek deze vogels zo zwijg-

Kuifmeesje

Cllché Algemeen Handelsblad

zaam waren. Van de vinken zijn wij toch gewend, dat zij in de regel gedurig hun trekroep „juup-juup-juup” laten horen. Thans onthielden zij ons echter vaak dit gemakkelijke determinatiekenmerk. Er waren dit jaar maar weinig *kepen* tussen de vinken. Pas na 20 oktober nam het aantal *kepen* toe, hetgeen ook in Sleeswijk-Holstein werd vastgesteld. Ook andere uit Noordduitsland ontvangen gegevens kwamen met de onze overeen. Zo had men ons de komst van *zwarte mezen* aangekondigd en inderdaad werden kort daarop overal in het naaldhout van de duinstreek deze noordelijke meesjes gezien. Later, gedurende de winter, hebben we ze niet meer opgemerkt, zodat we aannemen, dat ze zijn doorgetrokken.

De *grote bonte specht*, die gewoonlijk standvogel is, werd deze herfst zowel hier als in Duitsland in klein aantal trekkend waargenomen. Ook de waarnemers op onze post zagen er tweemaal één langs vliegen. Dit waren kennelijk trekkers, daar ze hier buiten hun biotoop waren.

De *kuifmees* bleek deze herfst ook te zwerven. Maar hoewel de *kruisbekken* in Holstein in grote getale in westelijke richting trekkend zijn waargenomen, zijn er slechts enkele tot in onze streken doorgedrongen.

Van de *spreeuw*, die altijd het grootste contingent onder de trekkers vormt, zijn

er deze herfst op de post totaal 50.000 geteld. Dit komt overeen met de tellingen van de vorige jaren.

Aan *roofvogels* zagen wij enkele smellekens, torenvalken en boomvalken, een havik, zeven sperwers en enige buizerden. Lijsterachtigen krijgen we aan de kust weinig te zien. Deze trekken meer over het binnenduin en langs de binnenduinrand. In de afgelopen herfst bleken er opvallend veel *merels* te zijn, evenals *zanglijsters*. Zij deden zich te goed aan de rijke bessendracht van meidoorn, taxus, vuurdoorn en cotoneaster. Op verscheidene avonden werden trekken-*de zanglijsters* en *koperwieken* gehoord. De koperwiek kwam in normaal aantal. *Kramsvogels* waren er echter beslist heel weinig, dit in grote tegenstelling met het vorige jaar. Pas na de vorstdagen van midden-januari zijn er meer gekomen en daarna zagen we deze „tjakkers” overal in de duinen in grote troepen, variërend van honderd tot driehonderd vogels.

Omtrent de kraaien kunnen wij opmerken, dat het hoogtepunt in de trek van de *kauwen* op 27 en 28 oktober viel. Het aantal *roeken* was klein; de genoteerde aantallen van deze soort vertonen de laatste vier jaren een dalende lijn. De *bonte kraaien* zijn, evenals vorig jaar, weer in aanzienlijke getale doorgetrokken en ook als wintergast bij ons gebleven. In het duin en aan het strand zagen wij ze in grote troepen. De grote invasie van *Vlaamse gaaien* van het vorige jaar heeft zich niet herhaald. Wel was er zwakke trek van deze bontgekleurde vogels merkbaar. Een deel van deze trekkers bleef aan de binnenduinrand op de eikels fourageren. Begin december zijn zij echter allemaal doorgetrokken.

Gebleven zijn echter de *wilde eenden*, die sinds oktober in opvallend grote aantallen de vaarten en vijvers van Kennemerland bevolkten.

De *veldleeuweriken* kwamen, als gewoonlijk, pas later op de dag door. Deze zanger kiest eerder zee dan de meeste andere dagtrekkers. Wij zien ze op de post dan ook niet in grote aantallen. In de kop van Noordholland werd van 9 tot 15 oktober sterke leeuwerikentrek waargenomen. Langs onze kustpost passeerden gergeld troepjes mezen, hoofdzakelijk *pimpelmezen* en ook wat *kool-*

mezen. Deze trek duurde tot eind oktober voort, terwijl volgens onze ervaring in andere jaren de mezen hoofdzakelijk eind september, begin oktober passeerden.

Er waren opvallend weinig *sijsjes*, vrij veel *kneuen* en veel *ringmussen*. Eind september werden er nogal wat gorzen gezien, waaronder *rietgorzen*. *Boerenzwaluwen* en ook enige *huiszwaluwen* passeerden tot midden oktober. Eind september werd er een tiental *jagers* waargenomen en tot midden oktober trokken er *blauwe reigers* door. Ook waren er boven zee veel *Jan van Genten*. Deze prachtige stootduikers, waarvan er in totaal 180 zijn geteld, waren soms vlak achter de branding aan het vissin, zodat ze goed konden worden geobserveerd.

Van de verdere doortrekkers zijn nog te noemen: *houtduiven*, *holenduiven*, *boomleeuweriken*, *boompiepers*, terwijl we ook een *bonte vliegenvanger*, een *zwarte roodstaart* en een *roodborsttapuit* waarnamen.

Gedurende de gehele waarnemingstijd zat er in de buurt van de post een troep *groenlingen*, die aangroeide tot 80 ex. Deze voedden zich met het zaad van de zeeraket, dat blijkbaar zeer overvloedig was, want in de daaropvolgende maanden waren ze daar nog steeds aanwezig, ja zelfs tot op heden (februari) zijn ze er nog, hoewel de troep zeer is geslonken.

Vaste waarnemers waren: W. J. Akerman, Th. Belterman, Truus Bloem-Margadant, F. Bloem, J. v. d. Brom, H. Bouquet, H. Crum, J. v. d. Elst, H. C. Hazevoet, S. G. Hovenkamp, R. Koffman, H. Leys, Th. Mulder, J. de Peer, P. J. Peters, H. Smit, T. Souwer, B. van Stekelenburg en J. van Tussenbroek. De gegevens zijn uitgewerkt door: Th. Belterman, Truus Bloem-Margadant en F. Bloem.

Het is heel goed mogelijk dat u, doordat u lid bent van méér dan één der samenwerkende organisaties, ook méér dan één exemplaar van dit nummer ontvangt. Gebruik die dubbele exemplaren om nieuwe lezers te werven voor ons blad, opdat het werkelijk het orgaan wordt van alle Nederlandse vogelvrienden!